

La mirada de Joan Magrané a 'Quatre tankes de Felícia Fuster'

L'autor de l'obra i la periodista Alba Nogueras parlen de la composició en homenatge a la poetessa | L'obra s'estrena avui a les 18:30h a l'Ateneu Barcelonès per encàrrec de La Fàbrica de Lied

Joan Magrané | Daniel Campbell

El concert de la Diada Nacional de Catalunya de l'Ateneu Barcelonès oferirà avui a les 18:30h, per encàrrec de La Fàbrica de Lied, l'estrena mundial de les *Quatre tankes de Felícia Fuster* compostes per **Joan Magrané Figuera** per veu i arpa. El concert anirà precedit per una presentació de la comissària literària de l'Any Felícia Fuster i, alhora, vicepresidenta primera de l'Ateneu Barcelonès Lluïsa Julià. Ens en parlen l'autor de l'obra, **Magrané**, i la periodista i crítica musical, Alba Nogueras i Jané.

LA POESIA DE FELÍCIA FUSTER I COM POT SER DE BELLA I FÈRTIL LA PERLA DINS DE LA PETXINA

Joan Magrané (compositor de l'obra)

Joan Magrané Foto: Juan Miguel Morales

El món poètic, si és que es pot dir que tot plegat càpiga en un sol món, de Felícia Fuster té, sens dubte, el do de la musicalitat. O de contenir música en potència, per dir-ho amb més precisió. La seva és una veu que va al nucli del llenguatge, del concepte, sense parafernàlia ni cops de teatre ni cap recarregament ni recargolament sobrer, i a la vegada té un tremp expressiu, vital i vitalista, vibrant i lluminós. A això, com si no fos poc, cal sumar-hi un gust i un ús refinat i exquisit de la forma, de l'estructura, cosa amb la qual vaig connectar de seguida: tot llegint els seus versos podia escoltar-hi la música, veure'n escrita la partitura.

Les tankes que conté la segona part del seu llibre *Aquelles cordes del vent* (de 1987) són un exemple paradigmàtic d'aquest anar al més íntim de la paraula a través d'una estructura sàviament cisellada. L'estai com a imatge, com a idea, com a definició i com a metàfora. L'estai: la corda o cable mariner que sosté els pals del vaixell; com també aquestes breus poesies estan fermament lligades, tibants, com un nus. Però no en resulta una poètica closa ni obscura, sinó, pel fet de contenir el trèmol de l'experiència humana, viva i exclamativa. Divisa, claredat. És una poesia tancada i a la vegada del tot despullada perquè no amaga res, ans al contrari: com pot ser de bella i fèril la perla ben tancada dins de la petxina o l'avellana dins la seva closca.

Les podria haver musicat totes, les tankes de Felícia Fuster, però irremeiablement n'havia de triar només algunes. Al final han acabat sent-ne quatre, les quatre en què més aviat vaig entreoir-hi un so i les quatre que també, posades en grup, formaven entre si, juntes, una darrera l'altra, una forma ben acabada.

En *Horabaixa* hi ressonen, calmades, unes campanes i entremig hi apareix un cant suau i sensual alhora que hesitant. A la fi, de cop, com mogut pel pas lleuger i efímer d'una brisa vespral, el ressonar de l'arpa s'envola: espero que m'esquitxin de notes...

Un ritme continu i llunyà (tot en sordina...) domina de dalt a baix *Solament*. La veu, com en la

primera tanka, també apareix amagada entre els dibuixos de l'arpa: una veu gairebé estàtica (el cor immòbil...) només moguda per un lleu balanceig, respirant: amb l'abrigall de volves s'adorm... Una veu que, l'arpa seguint inexorable el seu camí, es veu tallada de cop, dissonant: la nit el punxa.

Breu, com el seu nom indica, és una peça breu, molt breu. Com una ganivetada, vertical, l'arpa va deixant ressonar uns acords durs i violents. Fogós fins a cremar-se, el cant declama els versos sense miraments, escopint-los, estripant-los, esgarrinxant-los.

Com en la segona tanka, en la darrera, *Lluny*, l'arpa presenta un material musical continu. Aquí, a tall de lenta i parsimoniosa passacaglia que va guanyant a poc a poc en lluïssors i reflexos mentre la veu, sempre dolçament i suau, s'estira i s'estira allargant les notes i els ritmes i perdent-se, esllanguida, en el silenci: descalç, el cor se'm cansa... L'arpa segueix marcant el temps, en moviment circular i infinit, tot perdent-se en la llunyania...

Concert de la Diada Nacional de Catalunya a l'Ateneu Barcelonès

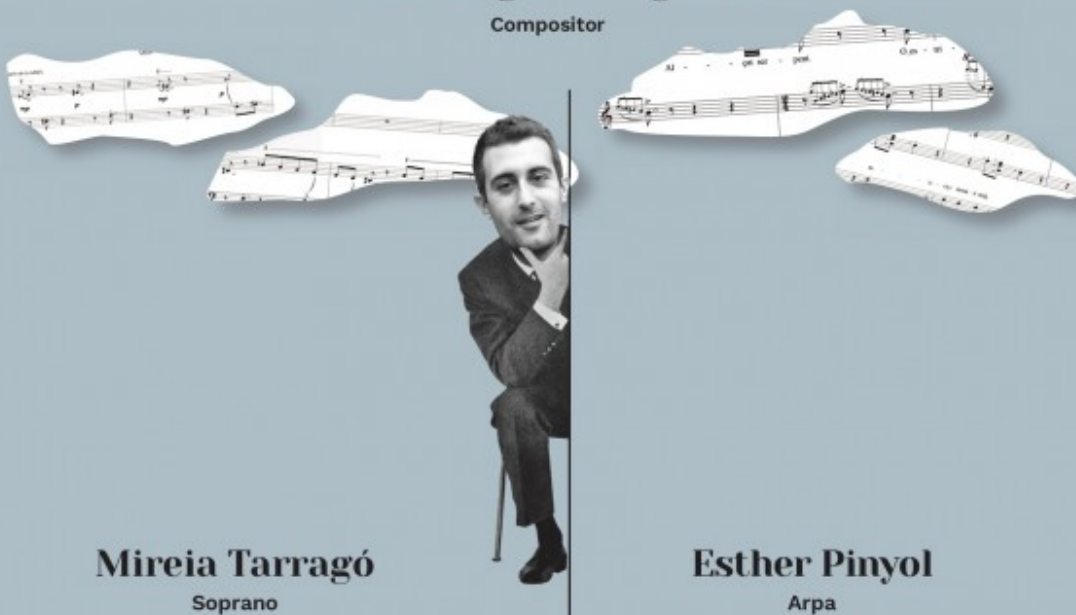
Quatre tankes de Felícia Fuster

HORABAIXA / SOLAMENT / BREU / LLUNY

Estrena mundial

Joan Magrané Figuera

Compositor

Mireia Tarragó
Soprano

Esther Pinyol
Arpa

ENRIC MORERA, EDUARD TOLDRÀ, FREDERIC MOMPOU, JOAN MAGRANÉ,
ESTHER PINYOL, MANUEL BLANCAFORT

Ateneu Barcelonès

Sala d'actes Oriol Bohigas

Divendres, 10 de setembre 2021, a les 18.30h

www.lafabricadelied.cat

www.ateneubcn.org

**CONCERT
DE FRANC**

SOBRE MÚSICA I POESIA

Alba Nogueras i Jané (periodista i crítica musical)

La poesia està feta de trossos de cançons que són llargues com una síl·laba o com un vers, que són petites com un fonema o un silenci. Són engranatges que giren per si sols, peces que encaixen i que funcionen, que han estat treballades per ser d'aquella manera. Posar-hi música, per tant, és un gest delicat perquè suposa reelaborar una construcció artística que ja s'havia donat per clausurada; si el diàleg és l'adequat, però, el resultat final no és -només- ni una obra musical ni un poema, sinó una creació que celebra la relació de la melodia amb la paraula.

Avui escoltarem un recital de cançons que són, en la seva majoria, poesia musicada al llarg de la primera meitat del segle XX. Veurem com **Enric Morera** solfeja la melancolia de Josep Maria de Sagarra a "Clavell del balcó", el joc i la picaresca d'"Ai, Margarida", la serenitat i la tristesa de "L'oreneta", l'alegria fresca d'"Estel del dematí" i la desolació de "La font". A "Cançó de comiat", **Eduard Toldrà** compon sobre el sentiment de pèrdua i abandonament de Tomàs Garcés, però no ens deixa marxar gaire lluny perquè reivindica algunes cançons populars catalanes com "El pardal", "Sota el pont d'or" i "L'Alabau", que ens arrelen a casa. A continuació, destaparem la màgia sonora que **Frederic Mompou** va saber llegir a les imatges poètiques de Josep Janés a "Jo et pressentia com la mar" i, després de l'obra estrella del programa i d'una obra per a arpa sola, ens acomiadarem amb una tonada empàtica i despreocupada de **Manuel Blancafort** amb lletra de Tomàs Garcés, "L'hora de l'alba".

Hi ha una mateixa línia que ressegueix tot el programa i és que els autors citats no només tenen en comú el moment i la nació, sinó també el fet d'establir un diàleg amb els seus contemporanis. I si, com avançàvem abans, musicar poemes d'un altre artista és compromès i difícil, encara ho pot ser més si aquest pont s'estableix des del present cap al passat: el diàleg és a destemps perquè les preguntes del compositor seran contestades amb la peça artística en si, les decisions que prengui seran rebudes directament per una veu poètica que actuarà sense filtres ni prevencions. En aquesta ocasió, **Joan Magrané** s'apropa a Felícia Fuster amb motiu del centenari del seu naixement amb respecte, admiració i amb una connexió que ens explica ell mateix: «tot llegint els seus versos podia escoltar-hi la música, veure'n escrita la partitura».

Així doncs, Fuster, artista polifacètica, moguda per una curiositat entusiasta i fruit d'una fascinació per la cultura oriental, va escriure, entre moltes altres, unes tankes que recuperarem avui, musicades per **Magrané**. Si bé aquestes dues plomes no comparteixen generació, sí que tenen tres punts en comú: de base, una noció de la materialitat de l'ofici, de la tècnica del treball manual; en essència, el fet d'entendre l'art des d'una percepció global que entrellaça els diferents tipus de manifestacions; de facto, el fet de ser socis de l'Ateneu Barcelonès. Tots dos dialoguen, per tant, des d'una entesa i un acord que, de ben segur, no se'ns farà estranya perquè els uneix una introspecció conscient, una recerca lliure, una creativitat genuïna.

Gaudirem d'aquest tast de composicions catalanes a través de la veu de **Mireia Tarragó** i de l'arpa d'**Esther Pinyol**: intèrprets que, malgrat la seva joventut, ressonen amb força als escenaris de casa nostra i que, a més, han estat avalades en nombroses ocasions tant per mitjans institucionals com per algunes de les entitats més importants de música clàssica del país. Cal apuntar que els arranjaments per a arpa de **Morera, Toldrà, Mompou i Blancafort** van a càrrec de **Pinyol**, qui també presentarà l'obra de creació pròpia *Fantasia sobre Muntanyes regalades*, estrenada el juliol del 2021 a Riells del Montseny; aquí, el diàleg potser no serà pròpiament literari, però sí que serà poètic perquè la poesia es troba més enllà de les paraules.

Aquest Concert de la Diada Nacional de Catalunya està coproduït per La Fàbrica de Lied i l'Ateneu Barcelonès i s'emmarca en el cicle La Casa de Compositors. L'obra de **Magrané** es podrà tornar a escoltar a l'acte de l'Assamblea Catalana de Lied a Llinars del Vallès i dins el XI Circuit de Lied del Montseny a Arbúcies.

